

Александар Арсенин

ПРИВАТНОСТ У 21. ВЕКУ

**Заштита приватности и података
о личности у информатичком добу**

Издавач
Српски сабор Двери
Издавачка кућа *Catena Mundi*

Библиотека
Прећутано слово
друго коло, шеста књига

Наслов
ПРИВАТНОСТ У 21. ВЕКУ
Заштита приватности и података
о личности у информатичком добу

Уредници
Бранимир Нешић, Бошко Обрадовић

Уреднички
Лидија Глишић, Никола Маринковић, Оливера Дуњић,
Владимир Димитријевић, Југослав Кипријановић

Лектура
Оливера Дуњић

Дизајн
Ксенија Јовић

Штампа
Штампарија *Драслар-партнер*,
Београд

Тираж
500

АЛЕКСАНДАР АРСЕНИН

ПРИВАТНОСТ У 21. ВЕКУ

ЗАШТИТА ПРИВАТНОСТИ И
ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ
У ИНФОРМАТИЧКОМ ДОБУ

Српски сабор *Двери*,
Издавачка кућа *Catena Mundi*
Београд, 2012.

Сад је већ знатно доцније
него што вам се чини.

јеромонах Серафим (Роуз) Плаћински

ПРЕДГОВОР

Књига Александра Арсенина по својој садржини, комплексној структури, питањима и дилемама које отвара и одговорима и алтернативама које нуди, је штиво које је апсолутно подобно да оправда много различитих, а лепих, пријатних епитета.

Актуелно, компетентно, занимљиво, поштено, ...

Оно што, већ на први поглед књигу чини изузетно актуелном је конфликт или боље речено корелација између два феномена чији је прворазредни значај у времену у коме живимо неспоран.

С једне стране „дигитална ера“, „електронско доба“..., различити појмови којима означавамо доба у коме живимо и феномене који су са економског, политичког, социолошког и сваког другог аспекта дословно продрмали наш свет и цивилизацију и за само пар деценија изменили их на начин и у мери за које је некада било потребно да протекне више векова. А с друге стране, приватност као феномен који на срећу, за огроман број људи, без обзира на све смутње и дилеме савременог доба, још увек представља изузетно значајни, неодвојиви, апсолутно битни део интегритета човека. Нешто без чега тог интегритета заправо и нема.

Велики број питања које аутор третира а која се крећу у широком дијапазону, кроз више сфера, од електронике, преко политике, психологије, социологије, права, па и религије, потврђује његову евидентну и то мултидисциплинарну компетенцију.

А несумњиву вредност текста представља начин на који Арсенин пише, начин који чини штиво занимљивим и за оне који о питањима које третира знају и много мање. Његов вредносни став и критичка оријентација су препознатљиви

али немају за последицу нимало непоштен, некоректан однос према материји којом се бави. Услед тога он, говорећи о ризицима и штети, ниједног тренутка не доводи у питање погодности и користи које човек има или може имати од употребе најсавременијих технологија.

Дакле, актуелно, компетентно, занимљиво, поштено....

Али на самом крају, пада ми на памет да је епитет који на вероватно најбољи начин кореспондира са напором Александра Арсенина да напише овај текст – одговорност. Јер, бар мени тако изгледа, цео текст је заправо одговорно подсећање на то да је време и да је веома важно потражити и наћи прави одговор на једно изузетно важно питање.

„Да ли настављамо у правцу слободног човека или у правцу подобног грађанина глобалне заједнице, одлука је још увек на нама и још увек је време да утичемо на њу“.

Истина је, одлука је на нама и још има времена да буде права. Али истина је и да има јако много „аргумента“ у прилог избора оне друге, поданичке опције. А међу њима су вероватно најсугестивнији они који се односе на безбедност. То је, у свету суоченом са опасностима од тероризма и организованог криминала, у димензијама какве у историји нису запамћене, на неки начин и логично. Али нипошто не потцењујући значај питања безбедности и доприносе о решавању тих питања може дати примену најсавременијих електронских технологија, мислим да нас с тим у вези Арсенинова књига подсећа на вечно вредну, дуже од два века стару сентенцу Бенцамина Френклина – „онај ко је ради безбедности спреман да се одрекне слободе, не заслужује ни безбедност ни слободу.“

Родољуб Шабић
Београд, 2. октобар 2012. године

БЕЛЕШКА О АУТОРУ

Александар Арсенин, рођен 1973. у Новом Саду. Од самог почетка стручног ангажовања (1996) бави се интернет-технологијама на пољима управљања информацијама и заштите података. Од 2000. уско је усмерен на социјални аспект интернета и његов утицај на друштво. Исте године покреће десетогодишњи пројекат „Виртуелно детињство“, који се бави искоришћавањем деце путем интернета, а нарочито утицајем на развој, онлајн-сектама и осталим штетним садржајима, попут дечије порнографије, педофилије, трафикинга итд. Са групом стручних сарадника и Дверима српским 2011. оснива Покрет за електронску приватност, који данас окупља неколико десетина високостручних чланова и велики број сарадника из најразличитијих друштвених области. Објавио је радове и књиге које се односе на информационе технологије: „Програмски језици за ВЕБ апликације“ (1998), „Маркетинг на интернету“ (1999), „Виртуелно детињство“ (2004), „Како живети (не)глобално“ (2010), „Заштита приватности и дигнитета личности у информационом добу“ (2011), „Алтер его – информатичка контрола“, „Информационе технологије у области биомеханике и биоелектронике“ (ИТ као помоћ особама са оштећењима у развоју и особама са инвалидитетом, студија, 2011), „Записи живота“ (свеобухватна студија – стварност човека у информационом друштву, 2012). У Србији, Републици Српској, БЈР Македонији, Хрватској, Словенији, Црној Гори објавио неколико стотина стручних чланака и публицистичких текстова на тему савремених технологија и свакодневног живота и породице (*Полиџика*, *Е-мајазин*, *Мобилни*, *Интернет мајазин*, *Православље*, *Православни мисионар*, *Печай*, *Геополитика*, *Нови стандард*, *НИН*, *Фронтал* и дневне новине широм региона). Ожењен, отац двоје деце, ради и живи са породицом у Новом Саду.

САДРЖАЈ

Предговор	7
Моћ слободе и друштва контроле	9

ЗАШТИТА ПРИВАТНОСТИ И ДОСТОЈАНСТВА ЛИЧНОСТИ У ИНФОРМАЦИОНОМ ДОБУ

Техничке карактеристике масовног надзора	21
Још мало о приватности	33
Свест и нација	38
Живот са сензорима	40
Технологија међу нама	45
Национална дисциплина	47
Кршење људских права и слобода	51
А тероризам...	54
Етичке импликације нових технологија	56
Приватност на улицама	58
Могућности злоупотребе података у здравству	62
Нове здравствене књижице: постоји ли проблем	66
Банкарски сектор: приватност у пракси	68
Будућност свезнајућих алгоритама	71
Чега се тачно бојимо	74
Слободна породица у електронској Србији	76
Задирање у приватност са пристанком	78

ДА ЛИ ЈЕ СРБИЈА ЕЛЕКТРОНСКИ БЕЗБЕДНА: ОСВРТ НА ПРИВАТНОСТ ГРАЂАНА СРБИЈЕ

Да ли је Србија електронски безбедна	83
ЛИП и безбедност: основни елементи	88
Крађа идентитета је могућа за сваког грађанина Србије	90
Технички аспект приватности онлајн-сервиса	93
Будућност идентитета у информационом добу	95
Е-управљање, безбедност и концепт слободног кода: руска пракса	98
Две стотине разлога или: знамо ли како	101
Приватност у Србији са погледом на регион	103
Приватност података у електронским системима државних управа	106
Постоји ли алтернатива	109
Електронски документи: слобода или логор	111

ПАНОПТИКОН

Савремена технологија и нова грађанска мисао	119
Паноптикон	122
Парадигма друштвених дисциплина	126
Дисциплина самоконтроле	136
Манипулација друштвом	139
Алтер его – информације о животу	142
Поглед у живот информација	149
Интернет под потпуном контролом Банкстера	155

Контрола 11.9.	167
Контрола интернета и успостављање антиинтернета	169
Интернет – нова егзибиција	176
Технотронска ера и право на приватност	181
Инверзије електронског тероризма	193

ДИГИТАЛНИ ТРАГ

Мишљење број 20	203
Инат Западу из два угла	212
Интернет као поље борбе за приватност	217
Неутралност интернета	223
Приватност и интернет – свет и Србија	231
Утицај технологије на живот	239
Први код	243
Модерна породица са технолошком свешћу и свешћу о технологији	245
Нова електронска документа и стара борба за приватност	251
Савремена професионална искушења	254

ПОГОВОР	259
---------	-----

БЕЛЕШКА О АУТОРУ	267
------------------	-----